

Träden i vår framtida stadsmiljö

Söderköpingsinitiativet har i två motioner lämnat förslag vars genomförande skulle stärka den ekologiska hållbarheten i vår stadsmiljö:

- **Biologisk mångfald i Söderköping (KF 2023-11-13)**
- **Strategisk förstärkning av stadens blågröna strukturer (KF 2025-04-28)**

Vår nya motion fokuserar på en fundamentalt viktig aspekt: **träden i vår framtida stadsmiljö**.

Oftast överlever de oss, blir flera hundra år gamla och är till nytta och glädje för många generationer. Vi har länge vetat att de på flera sätt är viktiga för vår stadsmiljö. De renar luft, skänker skugga och svalka, tar upp regnvatten, är viktiga för den lokala biologiska mångfalden men också som inslag i "spridningskorridorer" för biologisk mångfald.

Allt oftare betonas hur viktiga träden är som skydd mot oönskade effekter av klimatförändringar och för att möta situationer med extremväder. Att vårt klimat håller på att förändras råder det ingen tvekan om. Allt oftare nås vi av rapporter om extremväder (t ex värmeböljor och översvämningar), som drabbat invånarna i andra länder.

Vi läser också om storstäder i södra Europa, som planerar för att radikalt öka trädombfattningen i stadsmiljön som skydd mot värmeböljor. Insikten växer också inom svenska kommuner att klimatanpassning måste tas in som en viktig aspekt i samhällsplaneringen. Söderköping är inget undantag. Över tid påverkas vi av ett förändrat klimat. På vilket sätt, hur mycket och när får väl rätt expertis söka svar på. Klart är att vår kommun i likhet med andra redan i dag måste arbeta strategiskt med beredskap inför klimatförändringar.

En viktig del är att strategiskt och långsiktigt planera för tillräckligt bestånd av träd, parker och andra grönområden i stadsmiljön. En färsk rapport, som tagits fram av Sweco på uppdrag av Malmö stad, visar att träd har avgörande betydelse för att skydda människor i urbana miljöer. **Strategisk trädplantering för skuggning och med rätt trädammansättning kan enligt rapporten sänka den fysiologiskt upplevda temperaturen upp till 10 grader!**

Utifrån ovanstående föreslår Söderköpingsinitiativet:

1. Att KF beställer en översiktlig **statusrapport över befintligt trädbestånd** inom stadsplanerade områden av tätorten. Rapporten föreslås innefatta:
 - a) Översikt av trädbeståndet i fråga om art, ungefärlig ålder och bedömd livslängd
 - b) Information om hur uppgifter om kommunens trädbestånd ajourhålls? På individnivå?
 - c) En särskild trädkarta, som visar dels kommunens träd dels andra träd inom områden, som är stadsplanerade. Kartan görs även tillgänglig för medborgarna via kommunens hemsida. (Vi vet att Söderköpings orienteringsklubb SOK har såväl programvara som kompetens för att bistå med denna typ av specialkarta)
2. Att en **långsiktig trädutvecklingsplan tas fram** för stadsplanerade delar av tätorten. Utöver kommunala parker/grönområden bör särskild uppmärksamhet ägnas åt trädalléer längs frekvent nyttjade promenad-/cykelstråk (till/från förskolor och skolor, längs vattendrag, till/från torg och andra samlingspunkter, gator som förbinder parker/grönområden.

3. Att en särskild studie för att med helhetssyn vidareutveckla parkkaraktären i landskapet kring ån på sträckan Åängen-Tegelbruket.

Stadskärnan lider brist på parker (Jämför gärna med Enköping, "Parkernas stad", där man skapat attraktiva mångfaldsparker kring stadens å.)! Därför är det viktigt att tillvarata möjligheterna att stärka parkinslagen längs ån. Attraktiva sammanhängande promenad-/cykelstråk bör skapas längs ömse sidor och även knytas samman med gång-/cykelbroar (t ex vid Broby och Eriksvik). Trädalléerna ger stadga åt stränderna och utgör spridningsstråk för biologisk mångfald. Området har också stor betydelse inför effekter av klimatförändringar och extremväder.

En studie av detta slag kräver medverkan av landskapsarkitekt och ekologiexpertis. Den ligger naturligt inom kommunens översiktsplanering, men bör ske i dialog med berörda markägare. Den bör ge viktiga ingångsvärden till behandling av detaljplaner, som berör området. En viktig utgångspunkt bör vara att befintligt strandskydd för sträckan ligger fast.

4. Att erbjuda privatpersoner och företagare möjligheten att sponsra enskilda träd i speciellt utpekade delar av kommunal parkmark.

"100 nya 200-årsträd till glädje och nytta för framtida generationer" var en slogan, som vi lanserade i föregående motion. Vi upprepar vårt förslag att över tid erbjuda privatpersoner och företagare möjligheten att sponsra enskilda träd i speciellt utpekade delar av kommunal parkmark. (Idén har inspirerats av kanalbolaget, som ju vackert ramar in kanalområdet med sponsrade trädalléer.)

5. Att kommunen tar initiativ till ett **gemensamt projekt med kanalbolaget i syfte att förvandla området mellan Skepparevägen och kanalen till attraktivt "park- och mångfaldsområde"**:

- a) ett samlat och utvidgat koloniområde (frigör tomtmark på befintliga koloniområden!). Vår förebild är Emmalund vid Stångån i Linköping, som drivs av särskild förening och utgör ett mycket vackert blickfång för båtfarare och andra trafikanter. Forskare påstår att koloniodlingar kan ge ca 5 gånger så stor biologisk mångfald som vanligt parkområde!
- b) trädalléer skapas längs Skepparevägen och cykel-/promenadpassagerna mellan Storån och kanalen
- c) andra delar av området disponeras för sommaräng, som därigenom stärker funktionen som spridningskorridor för biologisk mångfald! (Tidigare kontakter med kanalbolagets ledning visade att man är positiv till att delar av området längs kanalen förvandlas till mångfaldsområde!)

6. **Strategier för klimatanpassning** bör efter hand utvecklas, som en viktig del av kommunens översiktsplanering. Vi rekommenderar därvid att man tillvaratar möjligheter att lära av andra, som varit tidigare ute inom området (Upplands Väsby, Kristianstad och Roskilde är blott några goda exempel).